

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ С. Х. С.

Виходза раз у тижнио. — Цена на цалу рок 100 Дина. На 1/4, року 50 Дина. Поведиц ч. 2 Дина.
Властитељ: Руске Народне Просветит. Друштво.
Одјичателски редактор Ђорђа Јанчића.

Нови Сад
штварток 28, мај 1925.

Рукописи и други писма треба посыпавац на адресу „Руски Новини“ Нови Сад, Бојославија улица бр. 2. — Претплату на Руске-Народне Просветит. Друштво Руски Крстур (Бачка).

Наша народна свидомосц.

Раздумујуци о нашим наив. просветним змагама, котре аже почали по вељкай војни мушиме пријесц до ошведочења, же главну увагу у цалеј нашеј просветнине роботи мушиме обрацица за виховане у нашим народеа мопсей народнай свидомосци. Народна свидомосц нам теза раз најпотребнија, бо без неј, не будзе наша просветна робота маја тврдого фундамента ава змија. Бо змисл (идеја) нашога народнога просветнога змагања јест и може буди, да у тим, да свой народ зробиме свидомим себе, своје предности, сваји сили, и да живот нашога народа доведе у склад и темпо живота других просвитењих народах терзијности. А народна свидомосц и национализм у опште јест форма и то вошијским природна форма у котреј је развија живот човечества на жени. И ми видиме исаша, же природни развој, не идзе за вијештем тих природних формах т. с. национализму, але противно, ми жијеме у периоду највеќшког развоја национализма.

А народна свидомосц, је баш гото, ћо роби народ народом, по национализму свидомосци постава је једнога маси живи национални ор-

ганизм. Народна свидомосц је тот цемент, који трима јаки народ ведно, који извешаоши је њијих членох народа у једен организам, а дана том организму окреми карактер, окрему свою думу и свою волю.

Тога цемента, тај модерней народнай свидомосци треба нам Русином у Југославији баржей јак кому другому. Бе 1) ми ше лем тераз почали будац гу нац културном животу, а ино-које нас уж од давно кипи национални живот наших сушедох 2) ми таки малки и таки гу тому рознати, же нас лем високо развија национална свидомосц гоџи спасиши од вишевредовања (депационализација). Иша и Р. Н. П. Д. основане лем зато, да зос просвету на народним језику и у народним духу створи у нашим народу пац. свидомосц и да го так подавиши најверније национално, а веџка економски и опште културно.

Зато, думам, же нам не треба вељко доказовац потребу и хасец националнай свидомости за нас Русине у Југославији, ја сцем лем да наглашим јеј важносц и вредносц и да укажем, јак мame народну свидомосц у нашим народу ховац и утврдјујем.

ЧИТАЙЦЕ „РУСКИ НОВИНОМ“

Из њим бешедовал. Јанко му је јешико верел и давал кельјогод му требало и хисело. Бул то Јовген Цмијар. Одјака, тот човек пришол нико не знај. Гуторело је, же вон ант не Руснак, па је швест чудовал, одхали је таки двоме могли зложици и сплаташи. Та Јанко таки до швеста, а Јовген пљаница и појдна швеџка! Не раз и не цварама то људзе Јанкови прогварели, но дармо. Јанко је лем ошмихнује и гуторел: Знам је људеје је робим, бо Јовген добри лем бара панчески членак. Већеј нико није могол дојуц о Јовгенови.

Раз Јовген не пришол два дна гу Јанкови: Јанко је злеком. Робота му тих дњијох ишак не кипла од рук бе вељко на свога пайташа думал.

Дзе је, дзе је? питал је Јанко.

Людзе је повлекали и патрели да Јанко ублагају.

Я ошадим прес њега — кричал Јанко.

Други дасње пред вечером пришол Јовген јешико кирвави и з розвалену главу.

Дзе је бул брату — питал је Јанко.

Главна схака Рус. Нар. Просв. Друшт.

Каждога року отримује нашо Р. Н. П. Д. своју главну схаку у дајним од наших валах. Циљ тих схака је не лем народу указац дјествовање Рус. Нар. Просв. Друштва але и међансобне вближене и упознавање. Так тога року отримало је Главно Собрание у нашији билим Керестуре тог дасња по кирбино при учествовању велих друштвених членох и приятельох зос јешико наших валах. Црквона порта полнила је уж од рана зос људима так же було коло 1000 членох присутни. На 9 годе, отворел друштвени председатељ О. Мих. Мудри и поздрављен од народа Собрание зос привити бешеду, котру приношије на другим месеци. Потим читал друштвени секретар учитељ Осиф Фајо дјествовање Р. Н. П. Д. зос чого видио, же друштво покрочело барз наоредок и у тим року. Касир Друштва, директор школа Мих. Паливка преподал о материјалим состояњу Друштва и указаљ, же је мајстор покажаје на 50%, од 1921 року а то најбажији зос јарујаками племенитих дароватељох, још најбоље шведочи о нашеј народнай свидомосци и злоги.

Пуш је на мир, Јанку! Виприповедам ци јешико јо то вомно було, лем вијекиљ людюх зос книжни!

И Јанко најсе јешико својо муштерије винила зос обисца, јо би јешишак низач на швеџе не јробел. Но људзе то Јанкови не замерали, бо анали же Јанко дурни, кед је о пайташу роби.

Јанко замкнује хижу, принесол на стол вечеру пайташи, а сам му главу умил и овил и преблекол го до својих иматох.

Но, Јовген, гайде уж раз ми виприповедай, дзе је бул през тоти дес дај и јо ши робел, бо видиши же сом уж не годен од чскана јешиц! Гайде да чувам!

Знаш јо, Јанку?

Џо?

Јак то, же ти ми до терас вије верел и јешико јешико својо давал и пожичовал, а добре ши знај; же ји я слабо дакеди годаси враци. Па ти, пайташ, знаш, же я на тим билим швеџе немам икога, па сом гледал себе доброго пайташа, да јешико зомну и радосц и жалосц дзел. Думам же ти ми таки пайташ! Чи сом је можебуц спрaved?

ФЕЉТОН

НАШ ЈАНКО.

Кад је вошол до валаху, такој ци упадла до очај чиста ушерена гоч и малочка хижка чижмарка Јанко. Людзе го звали: Наш Јанко, бо му за превиско слабо дахто запал. Бул Јанко хлон у најлених рокох, робије свою роботу и так жив Јенси не мал, бо ше ијгла не сцел женић. Вон себе сам пред хижу позаметај, а так исто и у хижи и у дворе. У дворе му було више једнак. У једним куће мал више коч або два глени, да ше можу кури парчиц, бо ше веџка — гуторел Јанко — буду лепше цесц. У другим заш куту або дагдзе у хладку баранче румегало. Без баранчеса Јанко њак и не сцел буц. Кајди зато хвалел Јанко, же је таки до јавета чеденник, не пие, не кури, не карта ите, не трошни је, а јо је кућници и тијакош, то му и пасира, бо је легинъ. Роботи мал Јанко више надосц, но слабо ше зос даским сцел сплаташи. Вон мал до не-давно лем једнога пайташа, хтори з дња на дасња заходзел гу њому

Виже широм швата разшатих сповида нас медаи собу, широм шваста заши нашо имено, открива пашо народни сили, викопуе, да так по-веме зос жеми, нашо жертвии капи-тали, чо би остави изаше у жеми ле-жац, да их наша Руска Просвіта из живе отамац. То су нашо народни обичаї, пы-си, привітески, науки и други за живут потребни блага.

Так ето усвершуе нас наша Просвіта национально бо потримує нашу національну сидомосць, да ше у морю в іншіх націоах не страдаціме. Прошита високо дзялга заставу нашей рускай ка-родносці. Руска просвіта вішадаі стой на бранку, дас у погибелі наша народносць.

Длужносць ёст даляем каждого Русина да Руску Просвіту помага, шири, брані. Со вони з цім вядно живе и умера.

Прео вие вице должності идемо нашей Рускай Просвіти шириц усомнішава-воздыговам?

На дні прето, же наш Р. Н. П. Д. у-сомнішав особи, народко, але и прето же нас усомнішав и интернаціональне т. с. як членох человеческого рода.

Ма Русіи не живеме самі на швеше, але зме помішани зос другими націями. Перне зос гіма, чо відда нашу державу а то су браца Сербія, Хорватія, Словенія и так далей з другими. Просвіта напа-на пас цілім вісніту и доколюбіце т. с. да сповішав, и волюбіме нашо Отчество.

А так исто вядсе нас Просвіта зос ка-лим швегом, бо нас рагіт зос науку, чо в власносці швікіх людзіх. Ми береме од швіта, чо нам ма хасно-нітого, а мы му вращаме дари, чо мы зме у себе доброго, и так поставаме хасковіти члены роду чловечес- ского.

Вельке значене нашій Просвіти нам ё-дакім исне. Ми твардо уверени, же то-ти Русіи, котры не сцу прытоанап напу „Руску Просвіту”, котры ю не сцу по-магац, але може будз ище процы на-роўня, котры су и в просвіщенні людзі-

на столе писмо за себе. Кед го пре-читал ягод през души спаднуя на жем.

Людзе! Ша тот гуашут и Янка спровед! — кричали туты чо пре-читали Янково писмо. Подзме го гледац! Па як нас пейгох могол спрэвесі и окраднуц? Вон зацело не могол далеко сіекнуц!

Препатрели людзе кожды куцік, по шыпко было дармо, бо Йовгена не нашли. Мушела ше замиці, па так и наш Янко. Даешка у коморкі му дали место да быва. Не могол робіц бо алат разліредел, а як велько душевно церпел, зашицкім препад: пошивел, схуднул а и у разуме похібел. На концу вжал пальцу до рукіх и ходзел по валале по жебраню. Людзе му давали а да-ваючи преклияли Йовгена, но Янко ай терас не дал ніч процы Йовгена повесці.

Йовген не виновати — гуторел Янко — та вон дэм бара любел жиц, та Одомне понічел пенькі, але вон мі их врачи.

И чекаючи же ше Йовген врачи и пенькі принесе, дочекал Янко и свою шмерц.

Же не маю жадисій Рускай свідо-мосці. Тих жаме сімі до роботи при-нікнуць и вони су нашо браца. Влаш ше вони з нами до взаємнай працы бо з того лем воне буду ужывац плоды и их дасца.

Цо мame даляем робіц?

Першіе должності алея аберан чо вецеі членох за Руску Просвіту. бо нас мае коло 1000, а треба да нас вет голем 10.000. Надалей нужно нам ё, да ше цо вецеі претпладуяме на „Руски Нові-ни“. Ео вони су нашо скіро, чо нас ве-лько тримаю. Треба да их ма кожда хіжа. А дзе нам інші друкарны? Чи ше наідае дарас такі галантіи Русіи, чо би то пры-несі свойому народу, своим ізедом, як жертуя и дар?

Най нам, Бог Вондавшыя такого до-бротвора!

Кат. церква у Русії

О обстанікох у Русії барс чэско даце-дозац и о католікох у Русії знае мало. Но наіховіших вистох католіческа цер-кви стой так:

1) Ахиладжество Могилевскі зос седицем у Петрограду, наіважкіші ёст на швеше а ма лем 150 церкві, 320.000 душа и 86 священіх. Од тих 15 у це-кіці руцены ёдоль большевікох. Медак дру-гими священікамі велько ёст старох и хоріх. Шыцко устримоваве им вікате. Ко-трих пущели зос цінніці туты вигнати зос Русії медаи пім і владикове. Бол-шевікі знаю же наініччайше посміхіо своё цілі, кед народ не будзе мац свя-щенікох.

2) Восточна Сібірія. Седище ше находзя у Владивостоку. Ма б парохіах 20.000 душа и 6 священіх.

3) Влаличество Саратовскі бу-ло дараз наіважкіші по магілевскім. Поз-нейшіе одорвати од ньюго Крим, Караказ и Бесарабія. Влаличество числа 90 церквіх 100 церквіх и 300.000 душа, Владику Ке-слера вигнані большевіци и вон не та-рэя находзя у Берлін.

На його гробе было лем написа-не: Наш Янко.

Осіф Костелник.

Писня о времену

Зос „Поцехіх думах.“

Е. Енг.

О драге время! Легко ягод ширко, Дуриому чеше як олово шыве, | Чи ёст минуты ёдоль през разуму? Роки цену, длуство мудрасці рошніе, Зос кредысці дъюх треба го вікупіц. Понагляйце ше на прагу приклета Пахосій шмерці; кого вона ёхвацік. Зос жальбу не видзе тот на шыбоку. Окозі мячні віху свою жертви. Мучы их и гоня на отплату длуства. Младосць баш нема дъюх на изобілію. Зато най віма чуварю поступі. Най и минуту по вредносці плачи, А то сій вредак — най піта похойных. Время то пееж, зато кай не троши. Лем у надій, же о фрінко придзе Будуночі ляпіша и вісцера меді. Цо смертных дъюх од ўнгелах дзеля.

Преходаі: М. В.

4) Крим и Кавказ творя апостолскі викаріяят зос седицем у Тифлісу. Вика-рійт ма 30 церкві, толькі священікох и 68.000 вірниках.

5) Влаличество Каменец Влади-ка Манковскі вигнані аое Русії, жите-раз у Польскій зос вім ше находзя и ве-кіна част священікох. У влаличеству во-стадо лем 42 священіци, котры веду 113 парохіах и 320.000 душа.

6) Владичество Луцк и Жито-мир 350.000 вірниках, 107 церквіх и лем 68 парохіах.

7) Владичество Минск ёст най-запущеніше и од большевікох барс страдало. Вони ма 160.000 душа 48 цер-квіх и 14 парохіах.

8) Католікох архенскіого обра-ду ёст 48000 наівецій на Кавказу маю-дае 45 церкві и толькі священікох. Се-дище им у Тифлісу.

9) Греко-католіци у Русії пай-баркі страдали вице и пред войну в тे-раз осебею. Немаю а і ёдного священі-ника. Их владика Леонід Фіодоров одсудавши на 10 рокіг темніці. Шыцко священіци су лебо у темніцах лебо ви-гнані до Сибірі. — Число не може ше точно установіц. Рахуе ше коло 100.000

Цо нове у Швеці

Немецка

У часу од 1 апраля 1924 до 1 апраля 1925 року виніланца Немецка війного длуства: Французскі 207.687.383, Бельгія 65.688.330, Італія 44.644.771, Колаславія 19.632.155, Румунія 4.846.555 и Египетскі 143.729.849 златних маркох.

Амерыка

Американскі парламент принес закон, да ше шыцко длуства, котры держави с-врэйскіи длужніи Амерыкі жуша намі-риці. Понеже туты длуства барс велько-місто ше при длужнікох появіло незадо-вольство осібено при Французскі.

Булгарска

У Булгарскій забірани опозиціональних групах и далей тиряю. Наймене сумі-жных пропагандістах неініціацій влади ёдно-ставно нестаків. Однеду до арешту и та-хих зачітрая алея ше преглаши, же сце-ли сцеккуц та ше их позітреляло.

Італія

Выгласані закон працяк потавініх дружтвых Мусоліні сце зос тим забі-шыцко діствование таліянскіх фрамасу-нох, котры японію вініківі шицкій не-порядском на швеше. Онітры коры су од-редзені за присташох таких табакіх дружтвых.

Русія

По поідній статистики на Петроград 1,300,000 жительськох. Як видно тут шарои ше под большевіцкую владу поменшал. По наіховіших вистох эмінішлю ше число війско од пейці миллионы на пол-милионі. Кед то правда, теда то най-меньше війско на швеше. Польска и Румунія маю велько вакшу ставіну війску.

У Харкову, главным варошу України отримуе ше церковны українски конгрес котры ідзе за тим да ше українска цер-кви одорве от велькорускій и преглаши самостойном.

Японія

У Японії засвілі ше залік велько-кіи труси

